

หลักกฎหมายควรรู้

เบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการอันเป็นเท็จโดยมีเจตนาทุจริต ไล่ออกจากราชการสถานเดียว!

การเป็นข้าราชการนั้น ไม่จำเป็นว่าจะต้องปฏิบัติราชการภายในสำนักงานเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ในบางโอกาสก็จำเป็นที่จะต้องเดินทางไปปฏิบัติราชการนอกที่ตั้งสำนักงานหรือสำนักงานแห่งใหม่ด้วย ซึ่งในการเดินทางดังกล่าวก็อาจจะต้องมีการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการที่สำคัญมีอยู่ด้วยกัน ๒ ฉบับ ได้แก่

๑. พระราชกฤษฎีกา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

โดยส่วนใหญ่แล้วข้าราชการจะมีการเดินทางไปราชการในราชอาณาจักรบ่อยครั้งมากกว่าการเดินทางไปนอกราชอาณาจักร และเป็นไปในลักษณะของการเดินทางไปราชการชั่วคราวเสียส่วนใหญ่ ซึ่งตามพระราชกฤษฎีกา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม การเดินทางไปราชการชั่วคราวตามมาตรา ๑๓ นั้นได้แก่

๑) การไปปฏิบัติราชการชั่วคราวนอกที่ตั้งสำนักงานซึ่งปฏิบัติราชการปกติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาหรือตามหน้าที่ที่ปฏิบัติราชการโดยปกติ

๒) การไปสอบคัดเลือก หรือรับการคัดเลือกตามที่ได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชา

๓) การไปช่วยราชการ ไปรักษาการในตำแหน่ง หรือไปรักษาราชการแทน

๔) การเดินทางไปราชการเฉพาะระหว่างเวลาที่อยู่ในราชอาณาจักรของผู้ซึ่งรับราชการประจำในต่างประเทศ

๕) การเดินทางข้ามแดนชั่วคราว เพื่อไปปฏิบัติราชการในดินแดนต่างประเทศตามข้อตกลงระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการชั่วคราว ได้แก่ เบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าเช่าที่พัก ค่าพาหนะ รวมถึงค่าเช่ายานพาหนะ ค่าเชื้อเพลิงหรือพลังงานสำหรับยานพาหนะ ค่าระวางบรรทุก ค่าจ้างคนหาบหาม

จุลสารข่าววินัยอิเล็กทรอนิกส์ กรมพัฒนาที่ดิน
(LDD disciplinary E-newsletter)
ฉบับที่ ๑/๒๕๖๗ (พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

-๒-

และอื่น ๆ ทำนองเดียวกัน และค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นต้องจ่ายเนื่องในการเดินทางไปราชการ (มาตรา ๑๔) ซึ่งข้าราชการสามารถที่จะเบิกได้ ซึ่งค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางให้เบิกได้ในลักษณะเหมาจ่ายภายในวงเงินและเงื่อนไขที่กระทรวงการคลังกำหนด (มาตรา ๑๕) และการเดินทางไปราชการที่จำเป็นต้องพักรแรม เว้นแต่การพักรแรมซึ่งโดยปกติต้องพักรแรมในยานพาหนะ หรือการพักรแรมในที่พักรแรมซึ่งทางราชการจัดที่พักไว้ให้แล้ว ให้ผู้เดินทางไปราชการเบิกค่าเช่าที่พักในลักษณะเหมาจ่ายหรือในลักษณะจ่ายจริงก็ได้ ทั้งนี้ ภายในวงเงินและเงื่อนไขที่กระทรวงการคลังกำหนด (มาตรา ๑๗)

๒. ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

เป็นระเบียบฯ ที่กำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมจากพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เช่น อัตราเบี้ยเลี้ยงเดินทางไปราชการในราชอาณาจักรในลักษณะเหมาจ่าย อัตราค่าเช่าที่พักในการเดินทางไปราชการในราชอาณาจักร เป็นต้น

ความผิดทางวินัยในเรื่องการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการอันเป็นเท็จ

การเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการในแต่ละครั้งนั้นจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้อง ซึ่งหากมีการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้นั้น ก็อาจจะเป็นความผิดทางวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ (มาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๘๔) เช่น จัดทำเอกสารไม่ครบถ้วน หรือเบิกอัตราค่าใช้จ่ายไม่ถูกต้อง ซึ่งเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง และอาจจะได้รับโทษตั้งแต่ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน ไปจนกระทั่งลดเงินเดือน

อย่างไรก็ดี หากผู้นั้นมีหน้าที่เกี่ยวกับการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ และได้ทำการเบิกค่าใช้จ่ายอันเป็นเท็จโดยมีเจตนาที่จะทุจริต เช่น มิได้มีการเดินทางไปราชการแต่อย่างใด แต่ได้ทำการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการเพื่อนำเงินไปใช้จ่ายส่วนตัว กรณีเช่นนี้จะถือว่าเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต (มาตรา ๘๕) ซึ่งอาจจะได้รับโทษไล่ออกจากราชการโดยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ส่วนที่ น.ว. ๑๒๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๐๓ ประกอบกับหนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว. ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเกี่ยวกับการลงโทษข้าราชการผู้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ซึ่งควรลงโทษไล่ออกจากราชการ การนำเงินที่ทุจริตไปแล้วมาคืนหรือมีเหตุอันควรปรานีอื่นใดไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษลงเป็นปลดออกจากราชการ

จุลสารข่าววินัยอิเล็กทรอนิกส์ กรมพัฒนาที่ดิน
(LDD disciplinary E-newsletter)
ฉบับที่ ๑/๒๕๖๗ (พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

-๓-

ดังนั้น ข้าราชการที่จะต้องเดินทางไปราชการจะต้องเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากหากกระทำไม่ถูกต้องอาจจะเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงได้ อย่างไรก็ตาม หากผู้นั้นมีหน้าที่เกี่ยวกับการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการและได้กระทำการทุจริตเงินของทางราชการโดยการเบิกอันเป็นเท็จ ในลักษณะนี้จะเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและมีแต่จะถูกลงโทษไล่ออกสถานเดียว ซึ่งไม่สามารถลดหย่อนผ่อนโทษได้และส่งผลกระทบทำให้ไม่ได้รับเงินบำเหน็จบำนาญอีกด้วย การยับยั้งชั่งใจจึงเป็นสิ่งสำคัญ หากกระทำการอันเป็นการทุจริตไปแล้ว แม้จะกลับตัวกลับใจในภายหลังความผิดก็ยังคงไม่หายไป

-๔-

อุทาหรณ์ควรฟัง

ใช้อำนาจในทางที่ผิดเบิกค่าใช้จ่ายเป็นเท็จ เป็นความผิดนะจ๊ะ !

วันนี้ขอเสนอเรื่องราวของนายเอ อดีตข้าราชการสังกัดหน่วยงานราชการแห่งหนึ่งของจังหวัด ซึ่งอุทธรณ์คำสั่งเพิ่มโทษจากปลดออกเป็นไล่ออกจากราชการ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต และประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ (๑) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีเมื่อครั้งที่นายเอรักษาราชการแทนผู้มีหน้าที่ในการอนุมัติเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ ได้ขออนุมัติเดินทางไปราชการ และเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการเป็นเท็จ นายเอได้อุทธรณ์อ้างว่า ตนเข้าใจว่าตนมีสิทธิที่จะเบิกได้ มิได้มีเจตนาทุจริต และเมื่อทราบว่างานไม่มีสิทธิเบิกค่าใช้จ่าย ตนก็ได้คืนเงินแล้ว จึงขอให้ คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) ลดหย่อนโทษ

ก.พ.ค. พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้อุทธรณ์ได้ขออนุมัติต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อเดินทางไปราชการ ที่กรมต้นสังกัดในวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ - ๕ มกราคม ๒๕๕๔ รวม ๗ วัน ซึ่งอยู่ในช่วงวันหยุดราชการ หลายวันติดต่อกันโดยไม่มีหลักฐานหรือรายละเอียดว่าเดินทางไปราชการด้วยภารกิจใด แต่ได้เบิก ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก ค่าพาหนะ รวมเป็นเงิน ๑๐,๕๑๘ บาท โดยอ้างว่าไปราชการที่กรมเพียง ๒ วัน คือ วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ เพื่อไปสทธรณ์ออมทรัพย์ของกรมเพื่อติดต่อกับเรื่องค้าประกันหนี้ ให้กับเพื่อนข้าราชการ และวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๔ เพื่อไปเข้าร่วมอวยพรปีใหม่ผู้บริหารของกรม ซึ่ง ก.พ.ค. เห็นว่า การเดินทางในลักษณะนี้ไม่ใช่การเดินทางไปปฏิบัติราชการชั่วคราว ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และในช่วงเวลาดังกล่าวก็เป็นวันหยุดราชการที่ปรากฏหลักฐานภาพถ่ายของผู้อุทธรณ์ว่าไปเที่ยวต่างจังหวัดด้วย

นอกจากนี้ผู้อุทธรณ์ยังได้ขออนุมัติเดินทางไปราชการที่หน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง ในวันที่ ๑๖ - ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๔ เพื่อปฏิบัติภารกิจตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีกำหนดเดินทางตั้งแต่วันที่ ๑๔ - ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๔ และได้เบิกค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก ค่าพาหนะ รวมเป็นเงิน ๕,๖๑๘ บาท แต่ปรากฏหลักฐานว่าวันที่ ๑๓ - ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๔ ผู้อุทธรณ์ได้เดินทางไปเที่ยวต่างประเทศ โดยไม่ได้ขออนุญาตต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งผู้อุทธรณ์ยอมรับว่าตนไม่ได้เดินทางไปราชการในช่วงเวลาดังกล่าว แต่ได้ขออนุมัติเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการเป็นเท็จด้วยเจตนาทุจริต ดังนั้น การที่ผู้อุทธรณ์ซึ่งขณะนั้นรักษาราชการ

จุลสารข่าววินัยอิเล็กทรอนิกส์ กรมพัฒนาที่ดิน
(LDD disciplinary E-newsletter)
ฉบับที่ ๑/๒๕๖๗ (พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

-๕-

แทนผู้มีหน้าที่ในการอนุมัติเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ และได้อนุมัติเบิกค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้กับตนเองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้ จึงเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการและประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง การที่ อ.ก.พ. กระทรวงมีมติให้เพิ่มโทษจากปลดออกเป็นไล่ออกจากราชการ นั้นชอบด้วยกฎหมายแล้ว อุทธรณ์จึงฟังไม่ขึ้น จึงวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์

เรื่องนี้แสดงให้เห็นว่าหากอดีตข้าราชการผู้นี้ได้ตระหนักถึงพระบรมราโชวาทของในหลวงรัชกาลที่ ๙ เรื่องงานให้สำเร็จผล ซึ่งทรงเน้นหนักให้ปฏิบัติงานโดยซื่อสัตย์สุจริต คงจะไม่สูญเสียทั้งตำแหน่งหน้าที่และชื่อเสียงเกียรติยศขนาดนี้

จุลสารข่าววินัยอิเล็กทรอนิกส์ กรมพัฒนาที่ดิน
(LDD disciplinary E-newsletter)
ฉบับที่ ๑/๒๕๖๗ (พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

-๖-

ถามมา ? – วินัยขอตอบ !

“เบิกเท็จ” ไม่ใช่แค่ไล่ออกแล้วจบ เพราะผลกระทบมันร้ายแรง

น้องดินดี : พี่วินัยคะ พอดีหนูสงสัยว่า ถ้าเราเบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะเดินทาง หรือเงินอื่นในทำนองเดียวกันเป็นเท็จ เราก็กะโดนลงโทษไล่ออกจากราชการอย่างเดียวหรอคะ

พี่วินัย : เป็นคำถามที่น่าสนใจมากครับน้องดินดี เพราะการเบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะเดินทาง หรือเงินอื่นในทำนองเดียวกันเป็นเท็จนั้น มีองค์ประกอบความผิดที่แตกต่างกับความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ จึงเป็นเรื่องที่ควรพิจารณารายละเอียดพฤติการณ์แห่งการกระทำเป็นราย ๆ ไป ถ้าเป็นการใช้สิทธิขอเบิกเงินจากทางราชการเป็นเท็จ โดยมีเจตนาทุจริตฉ้อโกงเงินของทางราชการอย่างแน่ชัด ก็ถือว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงที่จะต้องลงโทษปลดออกหรือไล่ออก แต่ประชาชนทั่วไปหรือแม้แต่ข้าราชการรวมไปถึงเจ้าหน้าที่บางส่วนในหน่วยงานราชการเอง จะมองแค่ภาพรวมว่า เมื่อมีการทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็แค่อาจโดนไล่ออกจากราชการ และเรื่องก็จบไป แต่จริงๆ แล้วนอกจากโทษที่ผู้กระทำผิดจะได้รับแล้วนั้น ยังมีผลกระทบอื่นที่จะเกิดขึ้นเนื่องจากการที่ถูกลงโทษอีกด้วยนะครับ

ซึ่งพี่วินัยจะขอยกตัวอย่างผลกระทบที่จะเกิดกับตัวผู้กระทำที่ถูกลงโทษไล่ออกนะครับ เช่น ไม่ได้รับบำเหน็จบำนาญ ไม่ได้รับสิทธิในสวัสดิการต่าง ๆ จากรัฐ เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และอาจจะไม่ได้รับการพิจารณาให้กลับเข้ารับราชการ แม้ได้รับการล้างมลทินก็ไม่ได้กลับเข้ารับราชการ เป็นต้น ซึ่งผลกระทบเหล่านี้ ในฐานะของผู้รับราชการหรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการนั้น ถือเป็นผลกระทบที่ร้ายแรงต่อการดำเนินชีวิตในการทำงานเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ผู้กระทำผิดยังต้องรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งต้องรับผิดชอบจำนวนเงินที่ได้เบิกโดยมีเจตนาทุจริตไป และความรับผิดนั้นไม่ระงับเพราะเหตุออกจากราชการ หรือเหตุถึงแก่ความตาย และถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่าตัวผู้กระทำมีหน้าที่โดยตรง ก็มีความรับผิดทางอาญาเนื่องจากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต อาจเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ซึ่งมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ โดยมีโทษทั้งจำทั้งปรับ และยังมีผลกระทบทางชื่อเสียงและผลกระทบทางจิตใจที่ส่งผลต่อตัวผู้กระทำโดยตรงอีกด้วย

จุลสารข่าววินัยอิเล็กทรอนิกส์ กรมพัฒนาที่ดิน
(LDD disciplinary E-newsletter)
ฉบับที่ ๑/๒๕๖๗ (พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

-๗-

จากที่พี่วินัยยกตัวอย่างมาข้างต้น น้องดินดีคงจะทราบแล้วนะครับว่า การเบิกที่ดินนั้น ผู้ที่กระทำผิด ไม่ใช่แค่จะโดนโทษทางวินัยไล่ออกเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีผลกระทบที่จะเกิดขึ้นเนื่องจากผลของการกระทำนั้น และนี่เป็นเพียงแค่ตัวอย่างเพียงส่วนหนึ่งของผลกระทบเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบอื่นๆ อีกมากมายที่จะเกิดขึ้น โดยที่ผู้กระทำผิดนั้นมิอาจหลีกเลี่ยงได้เลย

จุลสารข่าววินัยอิเล็กทรอนิกส์ กรมพัฒนาที่ดิน
(LDD disciplinary E-newsletter)
ฉบับที่ ๑/๒๕๖๗ (พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

-๘-

อ้างอิง/ที่มา

๑. หลักกฎหมายควรรู้

- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- พระราชกฤษฎีกาคำใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (๒๕๐๓, ๕ ตุลาคม) การลงโทษข้าราชการผู้กระทำความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ด่วน ที่ น.ว. ๑๒๕/๒๕๐๓
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (๒๕๓๖, ๒๔ ธันวาคม) ขอบปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการลงโทษข้าราชการผู้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงบางกรณี ที่ นร ๐๒๐๕/ว. ๒๓๔

๒. อุทาหรณ์ควรฟัง

- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.). (๒๕๖๒). ก.พ.ค. ขอบอก. สืบค้น ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖, จาก <https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/document/uthaahrnkntamphid.pdf>

๓. ถาม – ตอบ

- สำนักงาน ก.พ. (๒๕๕๘, ๙ กุมภาพันธ์) การลงโทษข้าราชการที่กระทำความผิดวินัยกรณีเบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะและเงินอื่นในทำนองเดียวกันเป็นเท็จ
- ทำเนียบรัฐบาล (ม.ป.ป.) กลไกทางกฎหมายกับการทุจริตของข้าราชการ
<https://spm.thaigov.go.th/FILEROOM/spm-thaigov/DRAWER022/GENERAL/DATA0000/00000119.PDF>